

Quan s'acaben els arguments

La Conselleria de Cultura ha decidit prohibir el llibre de text 'Per a argumentar' perquè atempta contra "els valors ètics i morals dels alumnes". Les editores, en canvi, qualifiquen la decisió de "caça de bruixes".

Ja ho anunciaven els populars en el seu programa electoral d'educació. Qui aleshores era president de la Comissió d'Educació del PP i actualment ocupa la secretaria general de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, Carlos Alcalde, es preguntava, en referir-se a *Per a argumentar*: "Es pot permetre la Conselleria d'Educació i Ciència la realització i autorització com a llibres de text, d'exemplars el contingut dels quals és un atemptat a la identitat de la Comunitat Valenciana, a més de tenir un caràcter partidista?". Les editores ho van interpretar com un avís i van canviar tots aquells textos que el PP denunciava en el programa. Ara sembla clar que no era un avís sinó un anunci: malgrat els canvis, la Conselleria va decretar el passat 25 de setembre la suspensió cautelar del llibre.

La història de *Per a argumentar* es remunta molt més enrere, ja que el llibre va sorgir d'una iniciativa de la Generalitat de l'abril de 1994, que proposa a l'Associació d'Editors del País Valencià transformar en llibre de text, o material curricular com s'anomena ara, un conjunt de fotocòpies de molts diversos textos que ja funcionaven com a tal, amb segell oficial inclòs, en els centres on s'havia iniciat de manera experimental la reforma de l'ensenyament. Dues editorials s'hi van mostrar interessades, Tabarca Llibres i Tàndem Edicions, que finalment constituïren una unió temporal d'empreses (UTE) i afrontaren el repte conjuntament. Del treball de tres autores de reconeguda professionalitat, Montserrat Ferrer, Rosa Escrivà i Rosa Lluch, va sorgir *Per a convèncer*. El llibre recollia, entre moltes altres coses, un fragment d'una conversa telefònica del Cas Naseiro que havia publicat EL TEMPS. Com que l'enregistrament d'aquestes converses havia estat il·legal, el fet va crear gran crispació en

medis polítics i la Conselleria d'Educació va aconsellar de modificar el manual. D'aquesta i altres modificacions suggerides per la Conselleria d'Educació, i de la nova revisió que les autores van fer a partir de les crítiques que el PP feia del llibre en el seu programa electoral, va aparèixer *Per a argumentar*, el llibre ara revocat.

Sense convenciment per a argumentar. La suspensió d'aquesta nova edició va ser signada pel conseller de Cultura, Ferran Villalonga, vuit dies abans que es reunira la comissió tècnica que, en teoria, ha d'avaluar aquesta suspensió. No s'han guardat, doncs, ni les mínimes formes que exigeix el respecte i la prudència. Malgrat totes les previsions de les editorials i de les autores tot estava pensat. La Conselleria ja havia decidit el futur del llibre abans de rebre cap informe tècnic i la comissió creada per redactar aquests informes no ha estat més que un instrument per legitimar una decisió presa ja pels responsables polítics. El caràcter de ser un instrument del poder polític devia ser present també en la reunió d'aquella comissió, ja que els seus membres van aprovar que els informes foren anònims. És impossible, doncs, conèixer la identitat dels autors dels informes, que estan signats amb rúbriques il·legibles, amb una sola excepció. Aquesta voluntat d'anonimat demostra ja una falta de convenciment en el treball de trobar arguments per a desqualificar un llibre que calia desqualificar per damunt de tot.

La incoherència de la comissió de revisió de projectes curriculars i llibres de text es fa encara més palesa per estar presidida per Maria Dolors Bellver, que en l'anterior legislatura va acompanyar representants de la Conselleria de Cultura en les negociacions amb les editorials de *Per a argumentar*, Tabarca Llibres i Edi-

cions Tàndem, i que havia participat, doncs, en l'aprovació d'aquest manual com a text curricular per al tercer curs d'Ensenyament Secundari Obligatori (ESO).

Tècnica 'per un tub'. Però és l'anàlisi dels informes tècnics el fet que més va sorprendre editores i autores i pot deixar bocabadats experts i profans. La comissió de revisió va disposar de quatre informes, dos de caràcter tècnic més un de l'assessor de coeducació (que vetlla per la igualtat dels sexes) i un altre del d'educació intercultural (que protegeix el respecte a totes les cultures). En els dos informes tècnics, de només un full cadascun, es poden trobar valoracions tan tècniques com "hi ha textos per un tub" i opinions tan gratuïtes com aquesta: "No entenem perquè utilitza traduccions de l'anglès (Shakespeare, Thomas More, Aldous Huxley, George Orwell, Lewis Carrol, *El Rei Artús*, *Gulliver*), del francès (*Tristany i Isolda*), del grec o de la Bíblia".

Cal dir que la comissió va decidir la revocació de l'homologació de *Per a argumentar* basant-se en el fet que infringeix l'article 9 del Decret 187/94 que regula la supervisió de materials didàctics curriculars, i que diu que aquests "reflectiran en els textos i imatges els principis d'igualtat de drets entre sexes, rebuig de tot tipus de discriminació, respecte a totes les cultures, foment dels hàbits de comportament democràtic i atenció als valors ètics i morals dels alumnes". És a dir, que el llibre, segons la comissió, vulnera aquesta normativa, i no en un o dos casos, ja que el mateix decret puntualitza que, per a revocar-se el material, ho ha de fer "amb gravetat o abundància". Concretament, la comissió veia en *Per a argumentar* quatre defectes, cap d'ells justificat amb exemples: que "el llibre sembla més un reper-

tori documental-filosòfic que lingüístic"; que "la proposta d'activitats és mínima i algunes no s'ajusten als objectius establerts en el Decret 47/92"; que "globalment hi ha exemples i documents poc significatius que poden ser malinterpretats i ferir sensibilitats, els quals no són, d'altra banda, imprescindibles per als objectius que es pretenen aconseguir"; i que "l'aplicació en les activitats d'un enfocament metodològic piramidal: cooperació, coeducació, solidaritat..., depèn de si el docent vol o no tenir en compte les denominades àrees transversals".

Les autores de *Per a argumentar*, Montserrat Ferrer, Rosa Escrivà i Gemma

Lluch, han refutat un per un els arguments crítics dels autors de l'informe. Per una banda, l'informe d'interculturalitat, l'únic que apareix signat, és molt favorable al llibre i només critica la inclusió d'un text de Pere Calders que caricaturitza la importància de la vaca sagrada a l'Índia. Precisament aquesta crítica és l'única que ha dolgut a la cap de producció de Tabarca Llibres, Àfrica Ramírez, perquè és l'única de tot l'informe que troba raonable: "He comprès que tenen raó i podríem substituir aquest text per un altre en una pròxima edició".

Quant a l'informe de coeducació, l'autor dona una sèrie d'aspectes positius del manual, com ara que "propicia la superació de tot tipus d'estereotips discriminatoris" o "no inclina les persones cap a determinades professions considerades tradicionalment com a pròpies d'un determinat sexe". Després d'això, però, el redactor o

redactora d'aquest informe critica no haver aprofundit més. Davant d'aquesta acusació, les autores raonen que "no s'entén que es pugui prohibir un llibre argumentant que el treball coeducatiu que planteja encara podria ser millor, quan la immensa majoria de llibres de text ni tan sols es plantegen el tema". L'autor de l'informe de coeducació afirma també que es "reclama de forma inadequada la igualtat entre els sexes". Les autores consideren aquesta afirmació "subjectiva i molt discutible" perquè no va acompanyada de suggeriments sobre quina és la

forma "adequada" o perquè és "inadequada" en aquest cas. "De fet —diuen les autores— l'afirmació reconeix que el llibre reclama la igualtat entre els sexes, quan aquest és un dels principis que, si es prohibeix el llibre, s'afirmarà que no s'ha respectat".

Els altres dos informes, malgrat que són més breus intenten criticar molts i molts aspectes diversos del llibre. S'acusa el llibre de ser més indicat per a l'antic BUP que per a l'ESO, encara que una de les autores, Montserrat Ferrer, és també coautora del decret que orienta sobre quines característiques ha de complir el material curricular en les àrees de català i castellà. A banda de les crítiques de les mateixes autores a aquests informes, els departaments de didàctica de les universitats de València i Jaume I de Castelló han fet sengles informes favorables a *Per a argumentar* i molt crítics amb els raonaments exposats per la comissió. Així, l'informe de la Universitat de València defensa la inclusió d'un text de Miquel Duran a favor del bàndol republicà en la guerra civil i un fragment d'*El manifest comunista* perquè el primer s'integra com a exemple en un capítol on s'explica la funció persuasiva de la literatura i el segon en una unitat dedicada a les utopies, on també apareixen fragments de la Bíblia o de *1984* de George Orwell. La comissió criticava aquests

Portada del llibre 'Per a argumentar'. Material curricular per a 3r d'ESO (abans 1r de BUP).

dos textos perquè "tenint en compte que la llengua i la cultura de la Comunitat Valenciana han de crear un espai integrador per a tots els valencians, no resulta fàcil d'aconseguir-ho emprant textos que contenen unes clares connotacions polítiques o ideològiques, que no tothom pot compartir".

Les editores i autores del llibre han rebut també el suport dels sindicats CC OO, UGT i del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià (STE-PV). CC OO ha demanat al conseller d'Educació que "d'ara endavant, no intente imposar les seues creences religioses i polítiques a la resta utilitzant la seua capacitat de reglamentar, ja que aquesta capacitat els ciutadans del País Valencià li la van concedir per a ordenar la convivència entre ells, no per a imposar-los les seues creences".

Parafrasejant l'actual secretari de la Conselleria, Carlos Alcalde: es pot permetre la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència la desautorització com a llibres de text, d'exemplars el contingut dels quals és incapaç de criticar científicament i que, en canvi, reben el suport de les institucions competents en matèria educativa i lingüística (treballadors de l'ensenyament i universitat)? Es pot permetre la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència la censura sense arguments?

Alex Milian

Col·labora amb el Bloc Jaume I

**adquirint el vídeo de la Manifestació del 6 de maig a València,
i guarda les imatges d'un dia històric per al nostre País.**

**Interessades/ts telefoneu a Acció Cultural del País Valencià
(96-351 17 27) o bé feu la comanda per fax (96-351 17 88)**

Ajut: 2.000 pta. (incloses les despeses d'enviament)

